

Skatteutskottets betänkande

1984/85:49

om vissa uppbörds- och taxeringsfrågor m. m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet vissa motioner på uppbörds- och taxeringsområdet. Utskottet avstyrker motionerna.

I en reservation yrkar m-ledamöterna att den särskilda uppgiftsskyldigheten för villaägare m. fl. om vissa uppdragsersättningar slopas. I två andra reservationer (m, c, fp) yrkas en återgång till tidigare regler i fråga om uttaget av preliminär B-skatt och en förenkling av skattereglerna för företagsledare.

Motionerna

1984/85:313 av Rolf Rämgård (c) och Elis Andersson (c) yrkandena 3 och 4

I motionen yrkas bl. a.

3. att riksdagen beslutar om en undantagsregel för idrottsrörelsen beträffande uppbörd av sociala avgifter innebärande inbetalning först efter årets slut då exakt belopp efter avräkning av schablonavdraget enligt RSV 3211 kan inbetalas,

4. att riksdagen beslutar att E-skatteförslaget på biinkomster med hänvisning till den omfattande administrativa bördan inte skall gälla för idrottsrörelsen.

1984/85:455 (jfr 454) av Ulf Adelsohn m. fl. (m) yrkande 3

I motionen yrkas bl. a.

3. att riksdagen beslutar att avskaffa lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

1984/85:576 av Gullan Lindblad (m) och Margareta Gard (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar upphäva lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om avdragsrätt för villaägare och bostadsrättsinnehavare för reparationskostnader i enlighet med vad som anförts i motionen.

1984/85:579 av Knut Wachtmeister (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring i taxeringslagen när det gäller redovisning av egenavgifter i enlighet med vad som anförts i motionen.

1984/85:655 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) yrkandena 2, 3, 7 och 8

I motionen yrkas bl. a.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om att företagens uppgiftslämnande till myndigheterna bör begränsas.

3. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av reglerna om skyldigheten för företagsledare m. fl. i fåmansföretag att avge deklara-tionsblankett 10.

7. att riksdagen beslutar att preliminär B-skatt åter skall utgå med 100 % av föregående års slutliga skatt.

8. att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder för att förenkla företagens inbetalning av skatter och avgifter.

1984/85:960 av Elver Jonsson (fp) och Hugo Bergdahl (fp)

I motionen yrkas

1. att riksdagen begär att regeringen snabbt ser över onödiga och besvärande bestämmelser för medborgarna i avsikt att underlätta s. k. vardagsfrågor.

2. att riksdagen beslutar att utforma bestämmelserna för taxeringsmyndighet så att sent meddelade besked åtföljs av en rättighet att få inkomma med svar inom en tidsperiod som kan anses skälig.

1984/85:1197 av Jens Eriksson (m)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande tidsbegränsning vid avgörande av taxeringsmål.

1984/85:1206 av Jan Hyttring (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av reglerna för avskrivning av skattefordringar.

1984/85:1238 av Knut Wachtmeister m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att uttaget av preliminär B-skatt fr. o. m. uppbördsåret 1985/86 skall vara 100 % av den slutliga skatt som påförts den skattskyldige året före inkomståret.

1984/85:1487 av Kjell Johansson (fp) och Rune Ångström (fp)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om förenklade rutiner för uppbörd av skatter för uppdragstagare/anställda inom folkrörelserna.

1984/85:1594 av tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp) och Jörgen Ullenhag (fp)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts angående dag för avlämnande av deklaration då den 15 februari infaller på en fredag eller lördag.

1984/85:1646 av Allan Åkerlind m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen hemställer att regeringen vidtar åtgärder för att en redovisning av lönekostnader och sociala avgifter skall göras på kontrolluppgiften inför deklarationen från den 1 januari 1986.

1984/85:1672 av Knut Wachtmeister (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till bestämmelser om styrelseledamöters ansvar i aktiebolag som gör betalningsinställelse, allt i enlighet med vad som anförts i motionen.

1984/85:2369 av Marianne Karlsson (c)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändrade regler för utdebitering av arbetsgivaravgifter så att avgiften jämföras med de inhemska skatter som i dag påförs importerade varor och tjänster.

1984/85:2754 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) yrkandena 32 och 34

I motionen yrkas bl. a.

32. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av reglerna beträffande anstånd i skatteprocessen,

34. att riksdagen beslutar att lagen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar avskaffas fr. o. m. den 1 januari 1986.

Gällande bestämmelser m. m.

Avdrags- och uppgiftsskyldighet för uppdragsersättningar

År 1982 genomfördes vissa nyheter i uppbödsreglerna genom lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar – AUL (prop. 1982/83:11, SkU 1983/84:5). Lagen, som trädde i kraft den 1 januari 1983, innebär bl. a. att skatteavdrag skall göras i vissa fall även om uppdragsgivaren inte är huvudarbetsgivare. Detta gäller i fråga om vissa bestämda uppdrag, som är skattepliktiga enligt mervärdesskattelagen. Uppdragen skall avse byggnad, mark, växtlighet, vissa tjänster på uppdragsgivarens arbetsplats eller godstransport för verksamhet som uppdragsgivaren är bokföringskyldig för. Avdragsskyldighet föreligger endast om ersättningen uppgått till lägst 500 kr. Avdrag skall inte göras om uppdragstagaren är juridisk person och fakturan innehåller uppgift om uppdragstagarens namn och registreringsnummer till mervärdesskatt, ersättningens storlek och mervärdesskattens belopp eller om uppdragstagaren är en enskild person och fakturan innehåller uppgift om uppdragstagarens namn och personnummer, ersättningens storlek och att uppdragstagaren är skyldig att betala B-skatt.

För uppdrag som avser schablonbeskattade villor eller bostadslägenheter gäller särskilda regler. Någon avdragsskyldighet föreligger inte här. Uppdragsgivaren skall i stället lämna uppgift om uppdragstagaren och ersättningens belopp i sin självdeklaration. Beloppsgränsen för denna uppgiftsskyldighet uppgår numera till 1 000 kr.

Avsikten med reglerna var att minska användningen av s. k. grå arbetskraft i dessa fall. Genom att ersättningar för sådana uppdrag inte redovisas i föreskriven ordning hade enligt propositionen skatter och avgifter undandragits med betydande belopp. Utbredningen av den grå arbetskraften hade också medfört besvärande problem för de seriösa företagen inom berörda branscher. Förslagen i propositionen inriktade sig på mer eller mindre tillfälliga anställningar och uppdrag av olika slag där uppdragsgivaren och uppdragstagaren ofta hade ett gemensamt intresse av att undandra de ersättningar som utgår från inkomstskatt, arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt. Att möjligheterna att uppdaga och effektivt ingripa mot skattefusk har varit begränsade ansågs följa redan av att systemet med kontrolluppgifter inte fungerat tillfredsställande i sådana situationer. Såsom en annan väsentlig brist angavs att ansvar för uppdragstagarens skatter kunde utkrävas av uppdragsgivaren endast i speciella fall, nämligen om denne var att anse som huvudarbetsgivare och uppdragstagaren inte hade B-skatt.

Utskottet tillstyrkte propositionen och anförde bl. a. att förslagen var ägnade att minska benägenheten att anlita grå arbetskraft inom vissa sektorer där behovet av motåtgärder blivit påträngande, och bestämmelserna fick enligt utskottets uppfattning även i övrigt anses ändamålsenliga. Beträffande en motionsvis aktualiserad tanke att ändra villaschablonen i syfte att förbättra skattekontrollen konstaterade utskottet att eventuella ändringar av schablonen krävde ingående överväganden rörande bostadsbeskattningens utformning och att denna väg alltså inte stod öppen för att åstadkomma snara förbättringar av kontrollen. Utskottet framhöll också att betalningsskyldigheten skulle kunna efterges om felaktigheten kunde anses ursäktlig.

För småhus- och lägenhetsägare genomfördes hösten 1983 vissa lättnader i avdrags- och uppgiftsskyldigheten för villaägare och lägenhetsägare (prop. 1982/83:177, SkU 1983/84:5). Avsikten var att underlätta för dem att själva bedöma när de kan betala ut ersättning för ett arbete på fastigheten eller lägenheten utan att göra skatteavdrag och utan risk för att senare bli påförda arbetsgivaravgifter. Småhus- och lägenhetsägarna befriades från avdrags- och avgiftsskyldighet när betalningen erläggs mot en faktura som innehåller vissa föreskrivna uppgifter. Någon skyldighet att göra avdrag för skatt eller att betala arbetsgivaravgifter föreligger således inte numera om fakturan har uppgifter om utställarens registreringsnummer till mervärdesskatt och mervärdesskattens belopp eller om att utställaren är skyldig att betala B-skatt. I båda fallen gäller vidare att de socialavgifter som belöper på ersättningen skall betalas av utställaren i form av egenavgift. Samtidigt jämkades bestämmelserna i AUL. Bl. a. höjdes beloppsgränsen för småhus- och lägenhetsägarnas uppgiftsskyldighet från 500 till 1 000 kr.

Vid sin prövning av hithörande frågor anförde utskottet bl. a. följande.

Utskottet instämmer i uppfattningen att det är angeläget att nu i möjligaste mån lösa småhusägarnas och lägenhetsinnehavarnas problem när det gäller att bedöma avdrags- och avgiftsfrågorna. Utskottet finner också att förslaget i propositionen utgör en värdefull förenkling. Utskottet vill emellertid inte bestrida att oklara situationer kan uppkomma även med de nya reglerna. Detta torde emellertid bli fallet framför allt om uppdragsgivaren inte i tid tar upp skatte- och avgiftsfrågorna med uppdragstagaren. Det bör också framhållas att riksskatteverket och riksförsäkringsverket snarast bör utarbeta en utförlig information om de nya reglerna. Samtidigt kan nämnas att socialavgiftsutredningen enligt vad departementschefen anför bör pröva frågan om inte regler av denna art bör kunna gälla även för andra kategorier än villaägare och lägenhetsinnehavare.

Utskottet tillstyrkte propositionen och avstyrkte en motion om slopande av den särskilda uppgiftsskyldigheten för småhusägare och lägenhetsägare och om införande av en avdragsrätt i dessa fall för reparation och underhåll.

Sistnämnda frågor prövades också i betänkandet SkU 1983/84:42. Utskottet anförde:

Som utskottet konstaterade förra året ingår frågan om en avdragsrätt för reparation och underhåll av villor i bostadskommitténs utredningsuppdrag. Utskottet vidhåller att en förnyad prövning av hithörande problem bör anstå i avvaktan på resultatet av kommitténs överväganden. Utskottet avstyrker således motionen i denna del.

Uppgiftsskyldigheten för småhusägare och lägenhetsägare för uppdragssättningar har tillkommit som ett led i försöken att komma till rätta med den s. k. grå arbetskraften. En översyn av reglerna har resulterat i ändrad lagstiftning i höstas och innebär att stor hänsyn tagits till den kritik som riktats mot reglerna från skilda håll. Som utskottet anförde i det sammanhanget förutsätter eventuella ändringar av villaschablonen ingående överväganden, och denna väg framstår inte som ett aktuellt alternativ för att uppnå förbättringar av skattekontrollen. Utskottet vidhåller denna uppfattning och avstyrker således motion 2172 även i denna del.

Företrädaransvar

Om arbetsgivaren underlåter att inbetala innehållen skatt är arbetstagaren fri från betalningsansvar. Beloppet kan indrivas hos arbetsgivaren i samma ordning som gäller för restförd skatt (77 § UBL). Om arbetsgivaren är en juridisk person kan även företrädare för den juridiska personen bli ansvarig för skattebelopp som han uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att betala (77 a § UBL). Frågan om ansvar för en företrädare prövas av allmän domstol, och betalningsskyldigheten kan jämkas eller efterges om särskilda skäl föreligger.

Bestämmelserna om företrädaransvar infördes 1967 (prop. 1967:130. BevU 1967:53) mot bakgrund av att försummad skatteredovisning blivit framträdande i fråga om de s. k. fåmansbolagen och syftade till att skapa möjligheter att i vissa fall utkräva ett solidariskt betalningsansvar av en försumlig ställföreträdare för juridiska personer.

Motsvarande ansvar gäller för den som underlåter att betala arbetsgivaravgift (21 § lagen 1984:668 om uppbörd av socialavgiften från arbetsgivare).

Avskrivning av skattefordringar, ackord m. m.

Skattefordringar preskriberas i allmänhet efter fem år. I vissa fall är preskriptionstiden något längre, och den kan också förlängas med sammanlagt 10 år om vissa särskilda omständigheter föreligger. Bestämmelserna återfinns i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar.

I UBL finns vissa bestämmelser om avskrivning av skatt (66 §). Avskrivningen är närmast en bokföringsteknisk åtgärd sedan det har konstaterats att praktiska möjligheter till indrivning av skattefordringen saknas. Åtgärden medför inte att betalningsskyldigheten upphör.

Frågor om avskrivning prövas av länsstyrelsen.

Skatteindrivningsutredningen (B 1981:02) har i sitt betänkande (Ds Fi 1984:4) föreslagit att reglerna om avskrivning skall slopas och ersättas med vissa bevakningsrutiner hos kronofogdemyndigheterna.

Om en skattskyldig eller en arbetsgivare bjuder ackord rörande skatt, får länsstyrelsen anta ackordet om detta kan anses vara till fördel för det allmänna (62 § tredje stycket UBL). Ett s. k. underhandsackord får dock antas endast om också de övriga borgenärerna antar ackordet. Ett ackord innebär bl. a. att betalningsskyldigheten för en del av fordringen bortfaller. Bestämmelserna infördes 1965 (prop. 1965:190, BevU 1965:56).

Samordnad uppbörd från arbetsgivare av preliminärskatt och arbetsgivaravgifter, m. m.

Uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgifter har fr. o. m. 1985 samordnats (prop. 1983/84:167, SfU 1983/84:28, SkU 1983/84:13 y). Den som är skyldig att betala arbetsgivaravgift och den som har gjort skatteavdrag är skyldig att avge en uppbördsdeklaration med redovisning och betalning senast den 18 i varje månad. Beträffande arbetsgivaravgifterna skall i vissa fall också en årsuppgift lämnas med justering eller komplettering av uppgifterna i uppbördsdeklarationerna. Årsuppgiften skall lämnas senast den 1 mars året efter utgiftsåret.

Den som försummat att avge uppbördsdeklaration kan påföras förseningsavgift med 100 kr. eller i vissa fall 200 kr. Arbetsgivare som inte betalar in arbetsgivaravgift eller avdragen skatt i rätt tid och ordning får betala restavgift med 6 %, dock minst 50 kr. Vidare utgår tilläggsavgift för varje påbörjad tidsperiod om 6 månader utöver den första. Tilläggsavgiften är för varje sexmånadersperiod 4 % av det belopp som inte betalats in, dock högst 12 %.

Länsstyrelsen kan i vissa fall medge nedsättning av eller befrielse från förseningsavgift, restavgift och tilläggsavgift (54 och 58 §§ UBL). I fråga om

arbetsgivaravgifter kan felaktiga uppgifter eller underlåtenhet att deklarerat också föranleda avgiftstillägg med 20 % (38–49 §§ lagen om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare).

Beträffande *idrottsföreningar och arbetsgivaravgifter* har Sveriges riksidrottsförbund i en skrivelse den 14 februari 1985 till sina special- och distriktsförbund lämnat information om konsekvenserna av två domar från regeringsrätten den 30 januari 1985. I skrivelsen anför bl. a. att det numera får anses helt klarlagt att ersättning till idrottsdomare ej skall inräknas i avgiftsunderlaget för sociala avgifter och att föreningarna i fortsättningen slipper att redovisa och inbetala sociala avgifter för denna kategori idrottsfunktionärer. Beträffande ungdomsfunktionärer och materialförvaltare fastslås att föreningsfunktionärer som utför insatser för föreningen i egenskap av medlemmar i föreningen, utan ersättning eller mot blott obetydlig och i huvudsak kostnadstäckande sådan, gör detta av ideella skäl. Sådana funktionärs verksamhet skall betraktas som hobby, och sociala avgifter skall inte utgå på ersättningarna. Det anförda gäller inte funktionärer av administrativ art, styrelseledamöter och hel- eller deltidsanställda tränare, massörer m. m. I skrivelsen framhålls att det avgörande för avgiftsbefrielsen är att verksamheten kan betraktas som hobby och att ersättningen för arbetet ej får vara alltför stor. Om ersättningen motsvarar en timpenning av högst 15 kr. bör verksamheten fortfarande anses utgöra hobby.

Riksskatteverket har i en skrivelse den 19 februari 1985 till skattecheferna m. fl. förklarat att verket inte har något att erinra mot innehållet i riksidrottsförbundets skrivelse. Verket har samtidigt erinrat om att idrottsföreningar och liknande enligt föreskrifterna i RSV Du 1984:11 får göra kostnadsavdrag med 20 % av ersättningen (arvodet) till tränare och domare men att dessa föreskrifter kommer att sakna aktualitet i de fall ersättning till tränare och domare över huvud taget inte skall inräknas i avgiftsunderlaget för sociala avgifter.

Beträffande *inkomstskatter* kan nämnas att avdrag för preliminärskatt på inkomst av hobbyverksamhet inte torde bli aktuellt, eftersom det endast är huvudarbetsgivaren som skall dra skatt. Vidare kan nämnas att särskilda anvisningar gäller om beskattning av ersättningar m. m. i samband med idrottslig verksamhet (RSV Dt 1980:10). Från sådana ersättningar får under vissa förutsättningar medges ett schablonavdrag med högst 3 000 kr. Om ersättningen uppgår till högst 2 000 kr. är också schablonavdraget 2 000 kr. I fråga om erättningar på 2 001–4 000 kr. är schablonavdraget 2 000 kr. plus hälften av den del av inkomsten som överstiger 2 000 kr. I anvisningarna anför bl. a. att kontrolluppgift inte behöver lämnas om det är uppenbart att ersättningen enligt anvisningarna inte bör bli föremål för taxering.

Inbetalning av skatt

Frågan om en allmän förenkling av företagens uppbördsskyldighet har uppmärksammats sedan lång tid tillbaka. Utskottet konstaterade i sitt betänkande SkU 1980/81:2 att avsikten med de regler som genomfördes fr. o. m. 1980 i fråga om uppbörden av inkomstskatter m. m. var att så långt som möjligt utforma uppbördssystemet så att arbetsgivarna och de skattskyldiga kan använda det betalningssätt som de finner mest lämpligt och så att det nya systemet lätt kunde anpassas till de ändrade betalningsrutiner som kunde bli aktuella i framtiden.

Motsvarande regler som för inkomstskatterna gäller fr. o. m. 1985 också i fråga om den samordnade uppbörden av socialförsäkringsavgifter (jfr ovan).

Mervärdeskatt och olika punktskatter kan däremot fortfarande inbetalas endast på postgirokonto. Här bortses då från möjligheten att låta en bank ombesörja inbetalningen som ett uppdrag. Att frågan inte ännu har fått sin lösning beträffande dessa skatter beror på att den fått anstå i avvaktan på den översyn som pågår angående hanteringen av de statliga betalningarna och uppbörden i postgirosystemet. I sitt betänkande (SkU 1984/85:4) avstyrkte utskottet en motion i dessa frågor och anförde att det inte fanns något skäl för riksdagen att vidta någon åtgärd innan arbetsgruppen avslutat sitt arbete. Till stöd för denna uppfattning åberopade utskottet finansutskottets redogörelse för frågan i betänkandet FiU 1983/84:29.

Senast i betänkandet FiU 1984/85:17 har finansutskottet avstyrkt motionsyrkanden om att PKbankens och postgirots särställning när det gäller statliga betalningar skulle avskaffas.

Företagens uppgiftsskyldighet m. m.

Genom en särskild förordning (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner skall en myndighet innan den beslutar om ett nytt formulär eller om en icke obetydlig ändring i ett tidigare fastställt formulär samråda med organisation eller annan som kan anses företräda de näringsidkare som skall lämna uppgifterna. I sammanhanget kan nämnas att 16 av näringslivets organisationer ingår i en ideell förening – Företagens Uppgiftslämnardelegation – som bildats för samråd med myndigheterna i hithörande frågor.

Utskottet prövade i sitt betänkande 1982/83:49 ett motionsyrkande om att företagens skyldighet att lämna uppgifter av olika slag borde begränsas så långt som möjligt och om att deklarationsblanketten för företagsledare i fåmansföretag (blankett 10) borde omprövas i den riktningen att de aktuella uppgifterna i mån av behov i stället infordrades av taxeringsnämnderna. Utskottet instämde i motionärernas uppfattning att regeringen uppmärksammat borde följa utvecklingen i fråga om kraven på olika uppgifter från företagen och att uppgiftsskyldigheten i möjligaste mån borde begränsas. Frågan om

deklarationsblanketternas utformning ingick emellertid i skatteförenklingskommitténs uppdrag, och utskottet utgick från att alla uppslag till förenklings- ar skulle tas till vara i kommitténs arbete. Utskottet utgick från att det anförda skulle komma att beaktas utan något särskilt tillkännagivande från riksdagens sida. Med hänsyn härtill avstyrkte utskottet motionen.

I samma betänkande behandlade utskottet ett motionsyrkande om en komplettering av kontrolluppgifterna till de anställda med uppgifter om de totala lönekostnaderna, inräknat arbetsgivaravgifter av olika slag, för att öka de anställdas förståelse för de villkor under vilka företagsamheten drivs. I denna fråga anförde utskottet följande:

Som utskottet nyss anfört är det angeläget att företagens uppgiftsskyldighet begränsas så långt möjligt. Kontrolluppgifterna bör redan av detta skäl inte belastas med sådana uppgifter som motionärerna avser och som ligger helt vid sidan av syftet med kontrolluppgifterna. Utskottet vill samtidigt framhålla att de företag som så önskar är oförhindrade att lämna sina anställda information i sådana frågor som anges i motionerna samtidigt som de avlämnar kontrolluppgifterna. Utskottet kan – med hänvisning till sina ställningstaganden till likartade frågor tidigare år (senast i betänkandet SkU 1981/82:40) och till skatteförenklingskommitténs arbete – f. n. inte heller tillstyrka att skattsedlarna belastas med uppgifter om annat än vad som har direkt betydelse för den skatt som den skattskyldige skall betala.

I sitt betänkande SkU 1984/85:4 avstyrkte utskottet med liknande motivering två andra motioner i dessa frågor.

Debiteringen av B-skatt

Preliminär B-skatt betalas huvudsakligen av dem som driver rörelse, och skatten skulle tidigare som regel utgå med ett belopp som motsvarar den slutliga skatt som har påförts den skattskyldige året före inkomståret. Mot bakgrund av konstaterade eftersläpningar i fråga om B-skatteuppbörden ändrades reglerna fr. o. m. 1983 så att B-skatten skall utgå med 120 % av den slutliga skatten (prop. 1982/83:53, SkU 1982/83:11).

Utskottet framhöll att det under en lång följd av år visat sig att B-skatteinbetalningarna under uppbördsåret varit otillräckliga och att reglerna inte tillgodosåg syftet att i möjligaste mån få en överensstämmelse med den slutliga skatten. Detta hade enligt utskottet framför allt sin förklaring i att den slutliga skatt som ligger till grund för debiteringen av B-skatten avsåg inkomster som låg två år tillbaka i tiden. Mot bakgrund också av de uppgifter som åberopades i propositionen angående debiterade B-skatter och fyllnadsinbetalningar fick det enligt utskottets uppfattning tills vidare anses som en lämplig avvägning att låta B-skatten utgå med 120 %. Även om det låg i sakens natur att en sådan åtgärd medförde en viss ökning av antalet ansökningar om jämkning, instämde utskottet i departementschefens uppfattning att de olägenheter som detta eventuellt kunde innebära mer än väl skulle uppvägas av en förbättring av uppbörden.

I svar den 10 maj 1984 på en fråga av Knut Wachtmeister (m) om sänkt uttagsprocent för B-skatt anförde finansministern att det ännu var för tidigt att avgöra hur den angivna uppräkningsen har verkat i praktiken. Statistiska uppgifter om B-skattebetalarnas fyllnadsbetalningar och kvarsattnar för år 1983 skulle komma först under hösten. Enligt vad finansministern erfarit fanns det dock inte dittills något som tydde på att en uppräkning till 120 % generellt sett var för hög. Finansministern uppgav att riksskatteverket följde utvecklingen och att han senare under året skulle få en närmare redovisning av utfallet av reformen. Först då kunde han bedöma i vilken mån det fanns skäl att föreslå en ändring av uttagsprocenten.

Vid sin prövning hösten 1984 av motioner om en återgång till tidigare regler återopade utskottet det nyssnämnda uttalandet och utgick från att en snar utvärdering av reformen skulle komma till stånd. I avvaktan härpå fann utskottet inte skäl att ompröva denna fråga utan avstyrkte motionerna (SkU 1984/85:4).

Finansministern har numera – den 9 april 1985 – som svar på en enkel fråga anført att det ligger i sakens natur att en schablonregel slår fel i vissa fall men att 120-procentsschablonen enligt vad han erfarit inte generellt sett har medfört något överuttag av preliminär skatt. De inkomstberäkningar som riksrevisionsverket gjort för budgetåret 1985/86 visar enligt finansministern tvärtom att det alltså kvarstår ett betydande underuttag för fysiska personer med B-skatt. Underuttaget har för år 1985 beräknats till drygt 4 miljarder kronor, vilket skulle innebära att preliminärskatten uppgår till endast ca tre fjärdedelar av den slutliga skatten. Det finns därför enligt finansministerns mening inte någon anledning att nu ändra schablonen.

Anståndsreglerna

Enligt vårt uppbördssystem gäller som en allmän regel att en skattskyldig i vanlig tid och ordning skall betala det skattebelopp som har debiterats på grund av taxeringen, även om han har överklagat denna. Under vissa förutsättningar kan dock den lokala skattemyndigheten (LSM) eller länsstyrelsen medge anstånd med inbetalningen. År 1979 förenklades och förbättrades förfarandet i anståndsärendena hos LSM (prop. 1979/80:35, SkU 1979/80:16). LSM kan i många enkla fall meddela anstånd enligt 49 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272) utan att yttrande först inhämtas från taxeringsintendenten, nämligen om myndigheten vid en bedömning av taxeringsbesvären själv finner att det med hänsyn till omständigheterna kan antas att taxeringen kommer att sättas ned. I tveksamma fall skall LSM liksom hittills begära yttrande från taxeringsintendenten, och dennes uppfattning i frågan blir då utslagsgivande. Taxeringsintendenten kan i sitt yttrande begränsa sig till att redovisa sin uppfattning i själva anståndsfrågan.

Vidare får länsstyrelsen enligt 49 § 2 mom. meddela anstånd med betalningen av skatten bl. a. om den skattskyldige anført besvär över taxeringen

och erläggandet av skatten skulle medföra betydande skadeverkningar för den skattskyldige eller av annat skäl framstå som obilligt. Anstånd enligt detta moment får medges endast om den skattskyldige ställer nöjaktig säkerhet eller om det med hänsyn till anståndstidens varaktighet, den skattskyldiges förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antas att skattebeloppet ändå kommer att erläggas i behörig ordning.

Utskottet konstaterade förra året (SkU 1984/85:4) att frågan rörande taxeringsintendentens ställning i anståndsärendena föll inom skatteförenklingskommitténs uppdrag och avstyrkte en motion i ämnet i avvaktan på kommitténs förslag.

Frågor rörande deklaration och taxeringsprocessen m. m.

Egenavgifter är avdragsgilla vid inkomsttaxeringen. Den som driver jordbruk eller rörelse får fr. o. m. 1983 års taxering (prop. 1981/82:10, SkU 1981/82:9) avdrag för det belopp som han satt av i sin bokföring eller deklaration för att täcka det löpande årets egenavgifter. Avsättningen får uppgå till högst 25 % av avsättningsunderlaget, dvs. nettointäkten av förvärvskällan med vissa justeringar. Det avsatta beloppet återförs till beskattning nästa beskattningsår och avräknas då mot de slutligt fastställda avgifterna.

Den som enligt jordbruksbokföringslagen (1979:14) eller bokföringslagen (1976:125) är skyldig att upprätta årsbokslut skall enligt uttryckliga bestämmelser ha satt av ett mot avdraget svarande belopp i räkenskaperna (punkt 2 a av anvisningarna till 22 § och punkt 9 a av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen 1928:370).

Avsikten med de nya reglerna var att avsättningen – till skillnad mot vad som var fallet med det tidigare schablonavdraget – skulle kunna godtas även om den framstod som något för hög eller låg. Avdraget skulle därmed inte behöva räknas om vid smärre ändringar av nettointäkten.

Självdeklarationen skall i allmänhet lämnas senast den 15 februari året efter beskattningsåret. Om den 15:e infaller på en lördag eller söndag får enligt 2 § lagen (1930:170) om lagstadgad tid deklarationen lämnas in senast nästa vardag.

Om deklarationen avlämnas för sent skall förseningsavgift utgå med en procent av den beskattningsbara inkomst, dock högst 300 kr. Avgiften utgår med dubbelt belopp om den skattskyldige trots anmaning inte avgivit sin deklaration inom föreskriven tid (116 g § taxeringslagen 1956:623 – TL). Enligt 116 h § TL får avgiften efterges om underlåtenheten på grund av vissa särskilt angivna förhållanden kan anses ursäktlig.

I samband med att reglerna infördes 1971 underströk utskottet (SkU 1971:16) att förseningsavgift enligt uttalande i proposition 1971:10 inte borde påföras när skäl för anstånd med deklarationsavlämnandet är för handen.

Vidare underströks att tillämpningen av befrielsegrunderna i vart fall i initialskedet borde göras så generös som möjligt, något som – i förening med det förhållandet att riksskatteverket hade att utfärda närmare anvisningar rörande befrielsegrunderna – enligt utskottets uppfattning innebar garantier för att man i den praktiska tillämpningen skulle komma att ta skälig hänsyn till vad som rimligen kunde begäras av de skattskyldiga.

I praxis har bestämmelserna i enlighet med särskilda föreskrifter från riksskatteverket tillämpats så att förseningsavgift inte påförs om deklarationen inkommer viss angiven kort tid efter den 15 februari.

Anmaning att avlämna självdeklaration eller andra uppgifter skall innehålla föreläggande för den anmanade att inkomma med uppgifterna inom viss efter omständigheterna lämpad tid, minst 5 dagar (52 § TL).

Utskottet

Tre av de motioner som utskottet behandlar i detta betänkande innehåller yrkanden om att den år 1982 genomförda lagstiftningen om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar slopas, nämligen motionerna 455 och 2754 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) och motion 576 av Gullan Lindblad (m) och Margareta Gard (m). De sistnämnda motionärerna vänder sig särskilt mot att villaägarna riskerar att ådra sig betalningsansvar för anlitade hantverkares skatt på ersättningar för renoveringar av bostaden och anser att man i stället bör lösa kontrollfrågorna genom en avdragsrätt för de utförda arbetena. Motionärerna anför också att bestämmelserna hittills har haft mycket begränsad effekt.

Som utskottet anfört vid tidigare års prövning av motsvarande frågor har de ifrågavarande reglerna tillkommit som ett led i försöken att komma till rätta med den s. k. grå arbetskraften. Reglerna riktar sig inte speciellt mot villaägare utan gäller generellt för vissa typer av arbeten. Reglerna utsattes tidigt för kritik från olika håll, och genom ändringar i den ursprungliga lagstiftningen har stor hänsyn tagits till denna kritik.

Beträffande möjligheterna att lösa kontrollproblemen genom en lämpligt utformad avdragsrätt vid beskattningen har utskottet tidigare år framhållit att detta är frågor som kommer att tas upp av bostadskommittén. Eventuella ändringar av villaschablonen förutsätter ingående överväganden, och enligt utskottets uppfattning bör kommitténs förslag, som förväntas inom kort, avvaktas innan ställning tas till detta alternativ.

Enligt utskottets uppfattning är det ännu för tidigt att uttala sig om effekterna av den nuvarande lagstiftningen. Att uppdragsgivarna i dessa fall blir medansvariga för uppdragstagarnas skatter, om de underlåter att fullgöra sina skyldigheter, innebär emellertid effektiva möjligheter att ingripa mot osolidariska förfaranden och att benägenheten att anlita grå arbetskraft kan antas minska.

Utskottet finner således inte anledning att nu ompröva sin tidigare

ståndpunkt i dessa frågor utan avstyrker motionerna 455 yrkande 3, 2754 yrkande 34 och 576 yrkandena 1 och 2.

I motion 1672 riktar sig Knut Wachtmeister (m) mot vissa särskilda problem för styrelseledamöter i ett aktiebolag med betalningssvårigheter, nämligen att de kan bli personligt ansvariga för innehållna men ej erlagda källskatter och också för arbetsgivaravgifter. Enligt motionären kan detta leda till att styrelseledamöterna föredrar att låta ett företag gå i konkurs framför att inställa betalningarna och söka restaurera företaget.

Som anförs i motionen innebär praxis på detta område att styrelseledamöterna, om bolaget inställer betalningarna och samtliga borgenärer underrättas om betalningsinställelsen, kan undgå ansvar för skatt som förfaller till betalning efter betalningsinställelsen. De särskilda svårigheter som föreligger i denna situation torde snarast hänga samman med att bolaget – om styrelseledamöterna skall undgå betalningsansvar – efter betalningsinställelsen i praktiken har begränsade möjligheter att betala löner eller andra löpande utgifter utan att också betala de anställdas skatter. I sammanhanget kan nämnas att styrelseledamöterna kan bli ansvariga för uppkommande skulder i bolaget också om de åsidosätter reglerna i aktiebolagslagen om tvångslikvidation.

Utskottet har förståelse för motionärernas syfte att underlätta möjligheterna att restaurera bärkraftiga företag som råkat i tillfälliga svårigheter. De åtgärder som kan komma i fråga i denna riktning uppmärksammas i olika sammanhang men ligger enligt utskottets uppfattning i allt väsentligt utanför skatteutskottets ämnesområde.

Motionären har ej heller vänt sig mot nuvarande praxis i fråga om företrädaransvaret utan anser tvärtom att praxis i den nu ifrågakvarande situationen bör lagfästas. Frågan om företrädaransvaret inrymmer emellertid många andra aspekter, och mot den angivna bakgrunden saknas det enligt utskottets uppfattning tillräckliga skäl för en specialreglering av det nu aktuella fallet. Utskottet avstyrker således motion 1672.

Frågan om avskrivning av skatt och om ackord rörande skattefordringar prövas enligt gällande bestämmelser av länsstyrelsen. Enligt motion 1206 av Jan Hyttring (c) bör dessa frågor också kunna prövas av kronofogdemyndigheten. Syftet med motionen är att kronofogden skall kunna godta en engångsbetalning, som exempelvis finansierats genom lån eller tillskott från en anhörig, mot att resterande skatteskulder avskrivs för gott. Enligt motionärens uppfattning är det en misshushållning med resurser att kronofogden inte kan förhandla om skatteskulder i tillräcklig omfattning.

Nuvarande regler om avskrivning av skatt innebär inte att statens skattefordran bortfaller utan endast ett konstaterande att utsikter till indrivning av skattebeloppet inte föreligger. Skulle den skattskyldiges ekonomiska situation ändras, kan indrivningen av den avskrivna skattefordringen återupptas. Avsikten har inte heller varit att reglerna om ackord skall

kunna utnyttjas på det sätt som motionären avser.

Utskottet vill inte bestrida att det kan vara möjligt att förenkla och förbättra reglerna. Hithörande frågor faller emellertid under skatteindrivningsutredningens utredningsuppdrag, och utskottet anser att någon åtgärd från riksdagens sida inte erfordras med anledning av motionen. Utskottet avstyrker därför densamma.

Mot bakgrund av konstaterade eftersläpningar i fråga om B-skatteuppbörden ändrades reglerna om debitering av B-skatt hösten 1982. I allmänhet skall B-skatten numera fastställas till 120 % av den slutliga skatten året före uppbördsåret mot tidigare 100 %.

I motionerna 655 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) och i 1238 av Knut Wachtmeister m. fl. (m) yrkas en återgång till tidigare regler.

Vid sin behandling av denna fråga i höstas återopade utskottet att riksskatteverket senare under året skulle lämna en närmare redovisning av utfallet av reformen. Utskottet utgick från att en snar utvärdering skulle komma till stånd och fann i avvaktan härpå inte skäl att nu ompröva denna fråga.

De uppgifter som nu föreligger angående debiterad slutlig skatt och preliminär skatt från B-skattebetalare vid 1984 års taxering visar att den kvarstående skatten i dessa fall generellt sett uppgår till i runt tal 10 % och den överskjutande skatten till ca 8,5 % av den slutliga skatten. Såvitt framgår av dessa siffror har alltså B-skatteuttaget inte varit för högt. Riksskatteverket har inte heller erfarit att antalet ansökningar om justering av debiterad B-skatt påverkats i märkbar grad. Skälet härtill torde delvis vara att söka i att riksskatteverket utvecklat vissa automatiska och manuella rutiner för utsortering av vissa typfall där erfarenhetsmässigt ett oförändrat skatteuttag fortfarande kan anses tillräckligt. De uppgifter som utskottet erhållit från verket visar att erfarenheterna av reglerna hittills är positiva.

Någon anledning att nu ompröva denna fråga föreligger således inte enligt utskottets uppfattning. Utskottet avstyrker de nu aktuella motionsyrkandena men utgår samtidigt från att regeringen noga följer den fortsatta utvecklingen.

De nya reglerna angående en samordnad uppbörd från arbetsgivare av källskatt och arbetsgivaravgifter tas upp i motion 313 av Rolf Rämgård (c) och Elis Andersson (c) och i motion 1487 av Kjell Johansson (fp) och Rune Ångström (fp). Enligt dessa regler skall en arbetsgivare senast den 18:e varje månad avge en uppbördsdeklaration med redovisning av dessa skatter och avgifter. Enligt motionärerna är dessa regler ohanterliga och medför ett oproportionerligt merarbete med svårbedömbara frågor för många idrottsföreningar med ett stort antal smärre utbetalningar och ersättningar i olika former till funktionärer och idrottsutövare av olika slag.

Som motionärerna återopar tillämpas enligt riksskatteverkets anvisningar RSV Dt 1980:10 särskilda schabloner för inkomstbeskattningen. Enligt

anvisningarna kan avdrag för omkostnader under vissa förutsättningar medges med 2 000–3 000 kr. beroende på ersättningens storlek. Dessa schabloner gäller emellertid i princip endast för funktionärer m. fl. som har sin huvudsakliga inkomst på annat håll. Eftersom föreningen i sådana fall knappast kan anses som huvudarbetsgivare, blir det inte heller aktuellt med några skatteavdrag för sådana smärre ersättningar som avses i motionerna. Dessa schabloner tillämpas f. ö. inte längre i fråga om arbetsgivaravgiften. Här gäller i stället andra anvisningar (RSV Du 1984:11) enligt vilka idrottsföreningarna vid beräkningen av arbetsgivaravgifter är berättigade till ett kostnadsavdrag med 20 % av ersättningen (arvodet) till tränare och domare. Därtill kommer att arbetsgivaravgifter inte tas ut på ersättningar till icke professionella idrottsmän och – enligt nya avgöranden från regeringsrätten – ej heller på ersättningar till domare, tränare och liknande för insatser av ideell karaktär. De problem som tas upp i motionerna torde således numera i allt väsentligt ha fallit bort.

Vissa gränsdragningsproblem och andra tillämpningsfrågor torde kvarstå olösta. Enligt vad utskottet erfarit följer man emellertid utvecklingen uppmärksam såväl inom finansdepartementet och socialdepartementet som inom riksskatteverket. Det anförda innebär att motionerna enligt utskottets uppfattning i allt väsentligt torde vara tillgodosedda. I den mån så inte är fallet avstyrker utskottet desamma i nu angivna delar.

I den förstnämnda motionen yrkas också ett riksdagsuttalande av innebörd att riksskatteverkets förslag om preliminärskatt på extrainkomster inte skall tillämpas i fråga om idrottsrörelsen.

I avvaktan på regeringens prövning av verkets förslag finner utskottet inte skäl till något ställningstagande i denna fråga. Utskottet avstyrker således motion 313 även i denna del.

I motion 655 begär Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) åtgärder för att förenkla företagens inbetalning av skatter och avgifter.

En arbetsgivare kan på samma sätt som den skattskyldige själv efter eget val betala innehållen skatt på post- eller bankkontor eller på postgiro eller bankgiro. Samma ordning bör enligt motionärernas uppfattning kunna tillämpas även i fråga om arbetsgivaravgifter och mervärdeskatt.

Som utskottet konstaterade vid sin prövning av motsvarande fråga förra året är detta krav såvitt avser arbetsgivaravgifter tillgodosett, eftersom uppbörden av denna skatt fr. o. m. 1985 samordnas med arbetsgivarnas redovisning av innehållen källskatt.

Mervärdeskatt och olika punktskatter kan däremot fortfarande inbetalas endast på postgirokonto. Här bortses då från möjligheten att låta en bank ombesörja inbetalningen som ett uppdrag. Som framgår av tidigare års riksdagsbehandling har frågan tills vidare fått anstå i avvaktan på den översyn som pågått angående hanteringen av de statliga betalningarna och uppbörden i postgirosystemet. Utskottet har i och för sig förståelse för syftet med

motionen. De skatteinbetalningar som det här är fråga om skall under alla omständigheter överföras till länsstyrelsernas skattepostgirokonton via bokföring hos postgirot. Oavsett om den skattskyldige betalar på posten genom girering från eget konto eller genom inbetalning hos bank, överförs medlen på samma sätt till länsstyrelserna via postgiro. Postgirot torde därför i samtliga fall få tillgodoräkna sig ränta under lika lång tid, oavsett hur de angivna betalningarna sker. För den skattskyldige uppkommer dock den konsekvensen i fråga om mervärdeskatt att restavgift utgår om överföringen till postgirot fördröjs genom något missöde på banksidan, medan detta saknar betydelse i fråga om inkomstskatt och arbetsgivaravgift.

Med hänsyn till det anförda bör den nu aktuella frågan enligt utskottets uppfattning kunna avgränsas och prövas för sig. Utskottet förutsätter att frågan kan lösas inom en nära framtid utan att riksdagen nu vidtar någon särskild åtgärd med anledning av motionen. Med det anförda avstyrker utskottet densamma i den mån den inte är tillgodosedd.

I motion 655 yrkar Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) också att företagens skyldighet att lämna uppgifter av olika slag bör begränsas och att riksdagen begär en översyn av skyldigheten för fåmansföretagare att avge deklarationsblankett 10.

Utskottet har vid tidigare års prövning av dessa frågor instämt i att regeringen uppmärksamst borde följa utvecklingen i fråga om kraven på olika uppgifter från företagen och att uppgiftsskyldigheten i möjligaste mån borde förenklas. Vidare utgick utskottet från att alla uppslag till förenklingar av deklarationsblanketterna skulle tas till vara i pågående utredningsarbete. Utskottet finner inte anledning att nu ompröva sina ställningstaganden i dessa frågor utan avstyrker nu liksom tidigare de aktuella yrkandena.

Allan Åkerlind (m) begär i motion 1646 att arbetsgivaren skall informera de anställda om den sammanlagda lönekostnaden, inkl. arbetsgivaravgifter, på kontrolluppgiften.

Som utskottet framhållit vid sin prövning av likartade frågor tidigare år är arbetsgivarna oförhindrade att till sina anställda lämna information i sådana frågor som anges i motionen. Enligt utskottets uppfattning behövs inga särskilda åtgärder för att underlätta detta. Utskottet avstyrker således motionen.

De yrkanden som framställs i motion 960 av Elver Jonsson (fp) och Hugo Bergdahl (fp) innebär att den skattskyldige skall få skälig tid att inkomma med svar på förfrågningar och besked från skattemyndigheterna.

Enligt gällande bestämmelser skall den som anmodas att inkomma med uppgifter erhålla viss tid att inkomma med svar. Tidsfristen skall bestämmas till vad som är lämpligt med hänsyn till omständigheterna och till minst 5 dagar. Normalt bör en tidsfrist på 14 dagar tillämpas. Med anledning av vad som anförts i motionen vill utskottet framhålla vikten av att dessa regler följs i

praktiken, och att den som så önskar om möjligt får anstånd med svaret så lång tid som kan anses behövt. Utskottet är medvetet om att det givetvis inte helt går att undvika att ett ärende kan behöva kompletteras i sista stund före taxeringsperiodens utgång. Att en skattskyldig i ett sådant undantagsfall får alltför kort tid för att hinna inkomma med svar kan emellertid inte läggas honom till last. Kvarstående utredningsfrågor bör då regelmässigt i stället tas upp efter taxeringsperiodens utgång. I allmänhet bör dock utredningsfrågor kunna klaras av i god tid dessförinnan. Utskottet vill också erinra om att den skattskyldige efter det att taxeringsnämnden fattat sitt beslut rörande hans taxering numera kan komma in med nya uppgifter och begära att nämnden före taxeringsperiodens utgång omprövar sitt beslut. Hithörande frågor ingår också i skatteförenklingskommitténs utredningsuppdrag.

Reglerna på detta område har enligt utskottets uppfattning såvitt möjligt utformats i enlighet med motionärernas intentioner, och utskottet utgår från att beskattningsmyndigheterna i allas intresse vinnlägger sig om att syftet med reglerna tillgodoses i den praktiska tillämpningen. Utskottet finner därför att någon åtgärd inte erfordras med anledning av motionen utan avstyrker densamma.

I motion 1197 yrkar Jens Eriksson (m) att handläggningen i länsrätterna och kammarrätterna tidsbegränsas så att målen blir avgjorda inom sammanlagt 2 år.

Som utskottet anförde i höstas vid sin behandling av vissa taxerings- och uppbördsfrågor är det att beklaga att skatteprocessen trots alla strävanden att begränsa väntetiderna fortfarande framstår som alltför långdragen, något som givetvis kan medföra allvarliga olägenheter inte minst för de skattskyldiga. Enligt utskottets uppfattning är det av vikt att ansträngningarna att lösa detta problem fortsätter, men det kan inte anses lämpligt att införa sådana tidsfrister för handläggningen i länsrätt och kammarrätt som yrkats i motionen. Det bör framhållas att kammarrätterna numera i praktiken är slutinstans i flertalet skattemål. Detta förutsätter bl. a. att målen redan i länsrätten kunnat beredas på ett tillfredsställande sätt. Det är bl. a. mot den bakgrunden man bör se ansträngningarna under senare år att förbättra handläggningen av taxeringen i första instans. Utskottet vill också framhålla att resultatet av skatteförenklingskommitténs arbete kan bli att länsrätterna avlastas. Det kan också nämnas att en utredning nyligen tillsatts för skatteförvaltningens organisation och styrformer.

Utskottet förutsätter att regeringen även i fortsättningen skyndsamt driver sitt arbete med de problem som onekligen föreligger på detta område men finner inte skäl att tillstyrka åtgärder av den art som föreslås i motionen. Utskottet avstyrker således motion 1197.

I motion 2754 yrkar Ulf Adelson m. fl. (m) att reglerna om anstånd med inbetalning bör ses över så att den skattskyldiges motpart i taxeringsprocessen inte blir den som genom sitt yttrande i realiteten avgör skattefrågan.

Vid sin prövning av denna fråga i höstas konstaterade utskottet att den nu aktualiserade frågan ingår i skatteförenklingskommitténs utredningsuppdrag. Eftersom frågan således är under översyn avstyrker utskottet motion 2754 yrkande 32.

Knut Wachtmeister (m) yrkar i motion 579 att reglerna om avsättning för egenavgifter ändras så att den som är skyldig att göra årsbokslut inte längre skall vara skyldig att ta in dessa uppgifter i räkenskaperna. Enligt motionärens uppfattning bör det även i dessa fall vara tillräckligt att redovisa denna fråga direkt i självdeklarationen.

Avsikten med de nya regler om avsättning för egenavgifter som införts fr. o. m. 1983 års taxering var att förenkla reglerna. Enligt vad utskottet erfarit har man inom riksskatteverket tagit upp detaljutformningen av de nya reglerna inom en särskild förenklingsgrupp. Om reglerna om företagarnas avdrag för egenavgifter fortfarande kan anses behäftade med sådana problem att en ändring av lagstiftningen kan anses påkallad finns det alltså anledning att anta att förslag härom kommer att läggas fram utan att riksdagen nu vidtar någon åtgärd med anledning av motionen. Med hänvisning till de överväganden som redan pågår inom verket avstyrker utskottet motionen.

Tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp) och Jörgen Ullenhag (fp) anför i motion 1594 att skattemyndigheterna sett genom fingrarna om självdeklarationen inkommit något för sent efter den 15 februari. De har ingenting att erinra mot detta men anser att frågan bör regleras särskilt i lagstiftningen.

Den påföljd som kan komma i fråga vid förseningar av detta slag är en förseningsavgift på högst 300 kr. Enligt förarbetena skall i dessa fall en eller annan dags försening inte leda till att förseningsavgift påförs. Riksskatteverket har i sina tillämpningsföreskrifter till lagstiftningen angivit att förseningsavgift inte skall utgå om deklarationen inkommit senast en viss angiven dag efter den 15 februari. Enligt utskottets uppfattning är detta en praktisk och lämplig ordning som lätt har kunnat anpassas till förhållandena varje särskilt år. Det anförda innebär att tillämpningen i enlighet med motionärernas syfte blir enhetlig i hela landet. Med det anförda avstyrker utskottet motionen.

I detta sammanhang behandlar utskottet också motion 2369 av Marianne Karlsson (c). Yrkandet i motionen går ut på att reglerna för arbetsgivaravgifterna ändras så att de i likhet med mervärdeskatten tas ut på importerade varor och tjänster.

Motionerna grundas på uppfattningen att nuvarande regler för dessa avgifter gynnar importen, eftersom svensktillverkade varor i motsats till importerade belastas med arbetsgivaravgifter på tillverkningskostnaden.

Med anledning av vad som anförts i motionen bör framhållas att en sådan åtgärd som föreslås i motionen i princip skulle få samma verkningar som en

skyddstull för inhemska varor. Förslaget strider således mot Sveriges internationella åtaganden, och det kan förutses att en åtgärd av detta slag skulle stöta på allvarliga erinringar från våra handelspartners. Det bör framhållas att man vid en jämförelse med vad som gäller i fråga om mervärdeskatt bör hålla i minnet att denna skatt är en accepterad form för den indirekta beskattningen och att den avsedda neutraliteten för import och export i princip åstadkoms genom att skattebeläggningen resp. avlyftningen av skatten vid utrikeshandeln motsvaras av att också det andra landet kan tillämpa en sådan behandling. Några möjligheter att åstadkomma en likartad ömsesidighet i fråga om arbetsgivaravgifterna torde inte föreligga. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion 2369.

Utskottet hemställer

1. beträffande *vissa uppdragsersättningar, m. m.*
 - a) att riksdagen avslår motionerna 1984/85:455 yrkande 3, 1984/85:576 yrkande 1 och 1984/85:2754 yrkande 34,
 - b) att riksdagen avslår motion 1984/85:576 yrkande 2,
2. beträffande *företrädaransvaret*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1672,
3. beträffande *avskrivningar av skattefordringar, m. m.*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1206,
4. beträffande *debiteringen av B-skatt*
att riksdagen avslår motionerna 1984/85:655 yrkande 7 och 1984/85:1238,
5. beträffande *vissa uppbördsfrågor för ideella organisationer*
 - a) att riksdagen avslår motionerna 1984/85:313 yrkande 3 och 1487,
 - b) att riksdagen avslår motion 1984/85:313 yrkande 4,
6. beträffande *förenklingar av inbetalningsreglerna*
att riksdagen avslår motion 1984/85:655 yrkande 8,
7. beträffande *företagens uppgiftsskyldighet*
 - a) att riksdagen avslår motion 1984/85:655 yrkandena 2 och 3,
 - b) att riksdagen avslår motion 1984/85:1646,
8. beträffande *skälig tid för svar på anmaning*
att riksdagen avslår motion 1984/85:960,
9. beträffande *tidsfrist för skattedomstolarna*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1197,
10. beträffande *anståndsreglerna*
att riksdagen avslår motion 1984/85:2754 yrkande 32,
11. beträffande *avsättning för egenavgifter*
att riksdagen avslår motion 1984/85:579,
12. beträffande *förseningsavgift*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1594,

13. beträffande *omläggning av arbetsgivaravgifterna*
att riksdagen avslår motion 1984/85:2369.

Stockholm den 23 april 1985

På skatteutskottets vägnar

RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m)*, Stig Josefson (c), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Lars Hedfors (s), Ewy Möller (m), Bruno Poromaa (s) och Erkki Tammenoksa (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

1. Vissa uppdragsersättningar (mom. 1 a)

Knut Wachtmeister, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) har

dels anfört följande:

Den särskilda uppgiftsskyldighet som – trots motstånd från vårt håll – ålades småhusägare och lägenhetsinnehavare hösten 1982 har alltsedan dess utsatts för berättigad kritik från olika håll. Denna kritik har bekräftat vår uppfattning att de vidgade krav som dessa medborgare utsatts för inte har förankring i det allmänna rättsmedvetandet. Vi vidhåller uppfattningen att det är orimligt att kräva att personer, som i allmänhet saknar praktisk erfarenhet som arbetsgivare, skall lämna uppgifter i sina självdeklarationer om företag, hantverkare eller andra uppdragstagare av skilda slag som de har anlitat och att den som äger en vanlig bostad skall kunna åläggas betalningsansvar för en uppdragstagares skatteskulder i långt större utsträckning än tidigare. Risker är bl. a. att den osäkerhet som dessa regler medför leder till att fler betalningar – och inte färre – sker under bordet.

Som framhållits från olika håll sedan lång tid tillbaka skulle syftet med den nya uppgiftsskyldigheten kunna uppnås på ett rimligare och mer effektivt sätt genom en avdragsrätt för reparationer i schablontaxerade småhus. Vi återkommer till denna fråga i ett särskilt yttrande. Som framgår av detta yttrande har den av riksdagen begärda utredningen härom försinkats.

De ändringar i uppgiftsskyldigheten som genomfördes hösten 1983 syftade till att i någon utsträckning mildra effekterna av de nya reglerna. Ändringarna innebär emellertid inte någon väsentlig omprövning. Uppgiftsskyldighe-

ten och det därmed sammanhängande betalningsansvaret kvarstår i allt väsentligt, och kritiken mot reglerna är i stort sett obesvarad.

Med det anförda instämmer vi i de förslag som har lagts fram i motionerna 455, 576 och 2754 om att reglerna om en särskild uppgiftsskyldighet för småhusägare och lägenhetsinnehavare upphävs.

dels ansett att utskottet under mom. 1 a bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:455 yrkande 3, 1984/85:576 yrkande 1 och 1984/85:2754 yrkande 34 antar följande

Förslag till

Lag om upphävande av småhusägares och lägenhetsinnehavares särskilda avdrags- och uppgiftsskyldighet för vissa uppdragsersättningar

Härigenom föreskrivs att lagen (1982:1006) om avdrags- och uppgiftsskyldighet skall upphöra att gälla såvitt angår sådana småhusägare och lägenhetsinnehavare som avses i 8 § nämnda lag.

2. Debitering av B-skatt (mom. 4)

Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Vid sin" och slutar med "fortsatta utvecklingen" bort ha följande lydelse:

Inkomstutvecklingen för de egna företagarna har varit svag under de senaste åren. I vissa sektorer har det t. o. m. varit fråga om inkomstminskningar. Därtill kommer att den beskattningsbara inkomsten för företagarna begränsas av höjda arbetsgivaravgifter och försämrade lagernedskrivningsmöjligheter. Det är redan av sådana skäl uppenbart att en allmän uppräkningsav preliminärskatten för företagarna med 20 % är oskäligen. Därtill kommer att de nya reglerna innebär en belastning inte bara för de skattskyldiga utan också för skattemyndigheterna i form av många jämkningsansökningar föranledda av en ej motiverad uppräkningsav preliminärskatten. Det anförda innebär att B-skatten enligt utskottets uppfattning bör återföras till den tidigare nivån på sätt som yrkas i motionerna.

dels att utskottet i mom. 4 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:655 yrkande 7 och 1984/85:1238 antar följande

Förslag till**Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)**

Härigenom föreskrivs att orden "120 procent" i 13 § första stycket uppbördslagen (1953:272) skall utgå.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag den enligt därpå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling och tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för uppbördsåret 1986/87.

3. Företagens uppgiftsskyldighet (mom. 7 a)

Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som på s.16 börjar med "Utskottet har" och slutar med "aktuella yrkandena" bort ha följande lydelse:

Som utskottet anförde vid tidigare års behandling av dessa frågor bör regeringen utan särskild framställan från riksdagen uppmärksamt följa utvecklingen i fråga om kraven på olika uppgifter från företagen och tillse att uppgiftsskyldigheten i möjligaste mån förenklas. Det finns också anledning att anta att alla uppslag till förenklingar av deklaraionsblanketterna kommer att tas till vara i skatteförenklingskommitténs arbete. Det grundläggande problemet i fråga om deklaraionsblanketterna är emellertid att beskattningsreglerna är för krångliga. När det gäller företagsledare i fåmansföretag gäller särskilda regler som – trots att det många gånger gäller bagateller – kan föranleda ett avsevärt merarbete såväl för de skattskyldiga som för beskattningsmyndigheterna och väcka förståelig irritation. Hithörande problem bör enligt utskottets uppfattning lämpligen uppmärksammas också av 1980 års företagsskatteskommitté.

Med det anförda förordar utskottet att riksdagen med anledning av motionen hos regeringen begär att 1980 års företagsskatteskommitté får tilläggsdirektiv att i samråd med skatteförenklingskommittén föreslå förenklingar av beskattningsreglerna för företagsledare i fåmansföretag.

dels att utskottet i mom. 7 a) bort hemställa

att riksdagen med anledning av motion 1984/85:655 yrkandena 2 och 3 hos regeringen begär att 1980 års företagsskatteskommitté får tilläggsdirektiv att i samråd med skatteförenklingskommittén föreslå förenklingar av de särskilda beskattningsreglerna för företagsledare i fåmansföretag.

Särskilda yttranden

1. Reparation av småhus

Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anför:

Riksdagen begärde redan 1979 en utredning om möjligheterna att genom ändrade regler för villabeskattningen uppnå förbättringar av inkomstredovisningen och underlaget härför. Det är att beklaga att något utredningsmaterial ännu inte har presenterats som kan ligga till grund för en allsidig bedömning av en avdragsrätt som syftar till att minska problemen med den gråa sektorn. Som utskottet konstaterar ingår frågan numera i bostadskommitténs utredningsuppdrag som kommer att slutredovisas inom kort. Med hänsyn till det långa dröjsmål som redan inträffat och den enighet som råder om angelägenheten av att förenkla skattekontrollen förutsätter vi att regeringen så snart som möjligt kommer att lägga fram förslag till riksdagen i denna fråga.

2. Avsättning för egenavgifter

Knut Wachtmeister, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anför:

Då oklarhet råder hur avsättning för egenavgifter skall redovisas i balans- och resultaträkning och då det inte medför några ändrade skattekonsekvenser för den skattskyldige om avsättningen för egenavgifterna i framtiden endast behöver redovisas i självdeklarationen, bör skyldigheten att ta med sådana avsättningar i räkenskaperna slopas.

Enligt vad vi erfarit är såväl bokföringsnämnden som RSV:s förenklingskommitté positiv till denna förenkling, och vi förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om ändring av skattebestämmelserna i angiven riktning.

